

5 Deskundigheid van kritische functies

5.1 Algemeen

In deze module wordt de deskundigheid beschreven die ingezet moet worden bij de voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden. Daarbij worden de opleidings- en ervaringseisen benoemd voor de verschillende werkzaamheden, veiligheidsklassen en risico's.

De volgende opleidingen gerelateerd aan veiligheid en gezondheid worden onderscheiden:

- OPM (Operationeel Medewerker);
- DLP (Deskundig Leidinggevende Projecten);
- DLP-R (Geregistreerd Deskundig Leidinggevende Projecten);
- MVK (Middelbaar Veiligheidskundige);
- HVK (Hogere Veiligheidskundige);
- AH (Arbeidshygiënist);
- MoSHE (Management of Safety Health Environment).

In deze publicatie wordt de AH gelijkgesteld aan de HVK en MoSHE.

Welke deskundige wanneer ingezet moet worden, hangt af van de verontreiniging die op de locatie aanwezig is.

Ten aanzien van de milieukundige belangen kunnen er bij projecten ook nog andere verplichte functies voorkomen zoals:

- MKB (Milieukundig begeleider);
- KVP (Kwaliteitsverantwoordelijke persoon).

Deze verdere beschrijving van deze functies alsmede de kwalificatie-eisen van deze functionarissen zijn nader beschreven in de diverse BRL-en.

5.2 Ontwerpfase

In de ontwerpfase van een project wordt de voorlopige veiligheidsklasse bepaald. Dit wordt verder uitgewerkt in het V&G-plan waarvoor de opdrachtgever verantwoordelijk is. Dit gebeurt met behulp van de beschreven methodiek in module 3 'Vaststelling van de veiligheidsklassen'. Voor het vaststellen van de voorlopige veiligheidsklasse en voorlopige maatregelen geldt ook een expliciete eis ten aanzien van deskundigheid, de voorlopige veiligheidsklasse moet worden bepaald door een deskundige zoals is opgenomen in tabel M5.1. De hier genoemde deskundige is bij voorkeur betrokken bij het opstellen van het V&G-plan conform module 6 'V&G-plan en logboek'.

5.3 Uitvoeringsfase

Bij de werkvoorbereiding van de uitvoering wordt de voorlopige veiligheidsklasse gecontroleerd en definitief vastgesteld middels de methode in module 3. De voorlopige veiligheidsklasse wordt gevalideerd door een deskundige. Deze veiligheidsdeskundige bepaalt of de voorlopige veiligheidsklasse juist is bepaald en of het juiste maatregelpakket wordt toegepast. De deskundige bepaalt de definitieve veiligheidsklasse en het risico gestuurde maatregelenpakket.

In tabel M5.1 wordt aangegeven welke deskundigheid in de verschillende fases vereist is bij de validatie van de veiligheidsklasse en het bepalen en borgen van de te treffen maatregelen.

5.3.1 Werkzaamheden niet vallende onder een veiligheidsklasse

Binnen alle werkzaamheden die plaats vinden in de bodem zijn specifieke risico's aanwezig. Voorbeelden hiervan zijn onverwachte verontreinigingen, kabels en leidingen en ongesprongen conventionele explosieven. Indien er is vastgesteld dat er geen sprake is van milieukundig of Arbotechnisch verontreinigde grond, dan gelden er geen specifieke eisen ten aanzien van beheersmaatregelen of deskundigheid, anders dan de voor die werkzaamheden noodzakelijke kennis en ervaring. Echter van alle medewerkers die werkzaamheden uitvoeren in de bodem, zoals hoveniers, agrariërs en stratenmakers, wordt verwacht dat zij op de hoogte zijn van de locatie en

project specifieke bijzonderheden. Een stuk basiskennis wordt hierbij verwacht om bijvoorbeeld risico's te kunnen herkennen zoals die voorkomen bij verontreinigde grond, maar ook eventuele kabels en leidingen. Zie ook CROW-publicatie 335 "werken met stabiele ondergrond" en publicatie 500 "Zorgvuldig grondroeren". Bij de aanvang van projecten mag verwacht worden dat de medewerkers zich op de hoogte hebben laten stellen van deze risico's. De onderwerpen zijn opgenomen in hoofdstuk 5.4.

Tabel M5.1 Vereiste inzet deskundigheid t.b.v. veiligheid

Inzet deskundige	Oranje	Rood niet-vluchtig	Rood vluchtig	Zwart niet-vluchtig	Zwart vluchtig
Vaststellen (concept/definitieve) veiligheidsklasse	MVK	MVK	HVK	HVK	HVK
Aansturing van begeleiding	DLP	MVK	HVK	HVK	HVK
Toezicht op uitvoering	DLP	DLP	DLP-R	DLP-R	DLP-R
Uitvoering (operationele medewerkers)	Basiskennis	OPM*	OPM*	OPM*	OPM*

* of gelijkwaardig middels relevante ervaring in het werken met verontreinigde grond/ waterbodern.

5.3.2 Veiligheidsklasse Oranje

Binnen de veiligheidsklasse Oranje is er geen onderscheid in deskundigheid vluchtig of niet vluchtig. De DLP houdt eventuele afwijkingen bij die plaats vinden tijdens het werk, dit kan middels een Arbo technisch logboek. Werkzaamheden op basis van deze klasse vallen niet in de categorie bijzonder risico en zijn daarom op basis daarvan niet V&G plan plichtig, maar het is wel te adviseren om een V&G plan voor het werk op te stellen. Er kunnen wel andere projectgebonden issues zijn waardoor het project V&G plichtig is. Zie hiervoor module 6. Er dient minimaal een risicobeoordeling voor werkzaamheden in verontreinigde grond aanwezig te zijn wat wordt geactualiseerd door de DLP. De DLP en MVK hebben bij lang lopende projecten (langer dan 1 week) minimaal eenmaal per week contact over de stand van zaken van het project en over de vraag of de te treffen maatregelen nog steeds van toepassing zijn. Als vreemde geuren worden waargenomen, of blijkt dat de verontreiniging in werkelijkheid anders is dan op basis van de onderzoeksresultaten mag worden aangenomen, neemt de DLP direct contact op met de MVK. De DLP dient bij de ontgravingswerkzaamheden continu op de werklocatie aanwezig te zijn. Een werklocatie kan mits geografisch aaneengesloten bestaan uit meerdere projecten. Bij heroverweging van de veiligheidsklasse, onder andere op basis van de resultaten van de luchtkwaliteitsmetingen, neemt de MVK contact op met de HVK. Binnen werkzaamheden in de klasse oranje mag de DLP een combifunctie zijn.

5.3.3 Veiligheidsklasse Rood niet-vluchtig

In geval van Rood niet-vluchtig houdt de DLP het Arbo Technisch logboek bij, zie module 6 voor een nadere toelichting. Hij ziet toe dat de in het V&G-plan genoemde maatregelen op een juiste wijze worden uitgevoerd. De DLP verricht de eventuele metingen (lucht/ bodemvocht). De DLP en MVK hebben minimaal eenmaal per week contact over de stand van zaken van het project en over de vraag of de te treffen maatregelen nog steeds van toepassing zijn. De DLP dient continu op het project aanwezig te zijn. De betrokken deskundige bepaalt aan de hand van het de projectrisico's in welke mate hij op een project dient te zijn. De start werk instructie wordt verzorgd door de MVK. De op het project aanwezige DLP mag een combifunctie vervullen, mits de aard en omvang dit toelaten, de afweging hierop dient te geschieden door de MVK.

Als vreemde geuren worden waargenomen, of blijkt dat de verontreiniging in werkelijkheid anders is dan op basis van de onderzoeksresultaten mag worden aangenomen, neemt de DLP direct contact op met de deskundige.

Indien onverwachte verontreinigingen worden aangetroffen en dit blijken Carcinogene of mutagene stoffen te zijn of het vlampunt van de aangetroffen stoffen is afwijkend van de eerder vastgestelde stoffen, dan kan opschaling van de veiligheidsklasse plaats vinden naar Zwart niet-vluchtig of Zwart vluchtig.

Dit kan consequenties hebben voor de verlangde deskundigheid, zie verder tabel M5.1.

Terug schalen naar de oorspronkelijke veiligheidsklasse kan enkel plaats vinden door de verantwoordelijke HVK.

5.3.4 Veiligheidsklasse Rood vluchtig

In geval van Rood vluchtige stoffen houdt de DLP-R het Arbo Technisch logboek bij en ziet toe dat de in het V&G-plan genoemde maatregelen op een juiste wijze worden uitgevoerd. De DLP-R verricht de metingen (lucht/ bodemvocht). De DLP-R en HVK hebben minimaal eenmaal per week contact over de stand van zaken van het project en over de vraag of de te treffen maatregelen nog steeds van toepassing zijn. De DLP-R dient continu op het project aanwezig te zijn. De betrokken deskundige bepaalt aan de hand van het de projectrisico's in welke mate hij op een project dient te zijn. De start werk instructie wordt verzorgd door de HVK. De op het project aanwezige DLP-R mag geen veiligheid kritische combifunctie vervullen die hem afhoudt van een effectieve uitvoer van zijn veiligheidstaak.

Als vreemde geuren worden waargenomen, of blijkt dat de verontreiniging in werkelijkheid anders is dan op basis van de onderzoeksresultaten mag worden aangenomen, neemt de DLP-R direct contact op met de deskundige.

Indien onverwachte verontreinigingen worden aangetroffen en dit blijken carcinogene of mutagene stoffen te zijn of het vlampunt van de aangetroffen stoffen is afwijkend van de eerder vastgestelde stoffen, dan kan opschaling van de veiligheidsklasse plaats vinden naar Zwart niet-vluchtig of Zwart vluchtig.

Dit kan consequenties hebben voor de verlangde deskundigheid, zie verder tabel M5.1.

Terug schalen naar de oorspronkelijke veiligheidsklasse kan enkel plaats vinden door de verantwoordelijke HVK.

5.3.5 Veiligheidsklasse Zwart niet-vluchtig

In geval van Zwart niet-vluchtig houdt de DLP-R het Arbo Technisch logboek bij en ziet toe dat de in het V&G-plan genoemde maatregelen op een juiste wijze worden uitgevoerd. De DLP-R verricht de metingen (bodemvocht). De DLP-R en HVK hebben minimaal eenmaal per week contact over de stand van zaken van het project en over de vraag of de te treffen maatregelen nog steeds van toepassing zijn. De DLP-R dient continu op het project aanwezig te zijn. De betrokken deskundige bepaalt aan de hand van de projectrisico's in welke mate hij op een project aanwezig dient te zijn. De start werk instructie wordt verzorgd door de HVK. De op het project aanwezige DLP-R mag geen veiligheid kritische combifunctie vervullen die hem afhoudt van een effectieve uitvoer van zijn veiligheidstaak.

In geval van Zwart niet-vluchtig kan een voor het werk verantwoordelijke HVK een MVK onder diens aantoonbare begeleiding werkzaamheden laten verrichten. De HVK dient gedurende het project beschikbaar te zijn voor ondersteuning. De verantwoordelijke HVK dient hiervoor een verklaring op te stellen en blijft te allen tijde verantwoordelijk als deskundige.

Als vreemde geuren worden waargenomen, of blijkt dat de verontreiniging in werkelijkheid anders is dan op basis van de onderzoeksresultaten mag worden aangenomen, neemt de DLP-R direct contact op met de deskundige.

Indien het een situatie betreft waar sprake is van asbest met een concentratie boven de interventiewaarde dient de begeleiding plaats te vinden door een gecertificeerde deskundige met minimaal niveau HVK. Certificering kan geschieden door een door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aangewezen instelling.

5.3.6 Veiligheidsklasse Zwart vluchtig

In geval van Zwart vluchtige stoffen houdt de DLP-R het Arbo Technisch logboek bij en ziet toe dat de in het V&G-plan genoemde maatregelen op een juiste wijze worden uitgevoerd. De DLP-R verricht de metingen (lucht/ bodemvocht). Als vreemde geuren worden waargenomen, of blijkt dat de

verontreiniging in werkelijkheid anders is dan op basis van de onderzoeksresultaten mag worden aangenomen, neemt de DLP-R direct contact op met de deskundige.

De DLP-R en HVK hebben minimaal eenmaal per week contact over de stand van zaken van het project en over de vraag of de te treffen maatregelen nog steeds van toepassing zijn. De DLP-R dient continu op het project aanwezig te zijn. De HVK moet minimaal eenmaal per week een dagdeel op de locatie aanwezig zijn. De start werk instructie wordt verzorgd door de HVK. De op het project aanwezige DLP-R mag geen combifunctie vervullen die hem afhoudt van een effectieve uitvoer van zijn veiligheidstaak.

5.4 Opleidings- en ervaringseisen

Om de veiligheid binnen projecten te kunnen waarborgen is het noodzakelijk dat er een bepaalde minimale kennis en deskundigheid aanwezig is. Voor de beschreven functies en niveaus is hieronder beschreven welke kennis en deskundigheid dit betreft.

Basiskennis:

Voor bedrijven is het noodzakelijk om een bedrijfseigen instructie op te zetten die aansluit bij de activiteiten en voorkomende risico's. Onderwerpen die hierbinnen, bij de niet veiligheidsklasse gekenmerkte activiteiten, onder andere aan de orde kunnen komen, zijn:

- Kunnen waarnemen van bodemvreemde materialen die risico verhogend zijn, dit kenmerkt zich onder andere door geur of visueel waarneembare bodemvreemde materialen;
- Regels kennen ten aanzien van het herstellen van grondlagen en het voorkomen van vermenging van grondlagen;
- Kennis hebben van de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen (opdrachtgever, opdrachtnemer);
- Kennis hebben van de gezondheidsrisico's bij het werken in de bodem;
- Hoe te handelen in geval van calamiteiten;
- Voorkomen van graafschade (CROW publicatie 500);
- Weten welke toezichthouders er zijn en waar zij op handhaven;
- Omgang met transportdocumenten;
- Stabiele ondergrond (CROW publicatie 335).

De eisen die worden gesteld aan de OPM zijn:

De OPM heeft praktische basiskennis om op een verantwoorde manier om te gaan met de mogelijke blootstellingsrisico's als gevolg van de werkzaamheden in de bodem. Hierbij is het van belang dat medewerkers aanspreekbaar zijn op hun handelen en oog hebben voor veiligheid en gezondheid van zichzelf en die van collega's. De eisen zijn opgenomen als bijlage 4a. Op de website van CROW is de laatste versie van deze eisen opgenomen. De laatste versie moet gebruikt worden.

De eisen die worden gesteld aan de DLP zijn:

De DLP heeft praktische basiskennis om op een verantwoorde manier om te gaan met de mogelijke blootstellingsrisico's als gevolg van de werkzaamheden in de bodem en hierop te kunnen sturen.

Hij moet in het bezit zijn van een bewijs van opleiding waarmee wordt aangetoond dat het bijbehorende examen met een positief resultaat is afgerond. De opleiding en het bijbehorende moet voldoen aan de eisen zoals opgenomen in bijlage 4b. Op de website van CROW is de laatste versie van deze eisen opgenomen. De laatste versie moet gebruikt worden.

De eisen die worden gesteld aan de DLP-R zijn:

De DLP-R heeft praktische basiskennis om op een verantwoorde manier om te gaan met de mogelijke blootstellingsrisico's als gevolg van de werkzaamheden in de bodem en hierop te kunnen sturen en het effectief kunnen uitvoeren van luchtkwaliteitsmetingen. Hij moet in het bezit zijn van een certificaat waarmee wordt aangetoond dat het door CROW afgenomen examen met positief resultaat is afgerond. Dit resultaat is tevens herleidbaar in een door CROW beheerd register. De toets- en eindtermen van het examen zijn opgenomen in bijlage 4c. Op de website van CROW is de laatste versie van deze eisen opgenomen. De laatste versie moet gebruikt worden.

De opleidings- en ervaringseisen niveau MVK zijn:

- Opleiding minimaal niveau MVK of MAH afgesloten met het behalen van een diploma.
- Voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de DLP-R.
- Aantoonbare ervaring met het begeleiden van bodemsaneringsprojecten.

De opleidings- en ervaringseisen HVK zijn:

- Opleiding minimaal (Post) HBO HVK afgesloten met een diploma (Certificering kan geschieden door een door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aangewezen instelling).
- Voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de DLP-R, of gelijkwaardig middels meerdere jaren relevante ervaring in het werken met verontreinigde grond/ waterbodem.
- dit kan onderhouden worden middels
- Aantoonbare ervaring met het begeleiden van bodemsaneringsprojecten.

De opleidings- en ervaringseisen AH zijn:

- Opleiding (Post) HBO of WO Arbeidshygiëne afgesloten met een diploma.
- Aantoonbare ervaring met het begeleiden van bodemsaneringsprojecten.
- Voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de DLP-R, of gelijkwaardig middels meerdere jaren relevante ervaring in het werken met verontreinigde grond/ waterbodem.

De opleidings- en ervaringseisen MOSHE zijn:

- Opleiding MOSHE afgesloten met een diploma.
- Voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de DLP-R, of gelijkwaardig middels meerdere jaren relevante ervaring in het werken met verontreinigde grond/ waterbodem.
- Aantoonbare ervaring met het begeleiden van bodemsaneringsprojecten.